א. (יחזקאל לז):

- [טו] וַיָהִי דַבַּר ה' אֵלַי לָאמֹר.
- נטז] וְאַתָּה בֶּן אָדָם קַח לְדְּ עֵץ אֶחָד וּכְתֹב עָלָיו לִיהוּדָה וְלְבְנֵי יִשְׂרָאֵל חֲבַרָיו וּלְקַח עֵץ אֶחָד וּכְתוֹב עָלָיו לְיוֹםף עֵץ אֶפָרִים וְכַל בֵּית יִשִׂרָאֵל חָבַרִיו.
  - [יז] וַקַרב אֹתָם אָחַד אֵל אָחַד לְדָּ לְעֵץ אַחַד וְהַיוּ לַאֲחַדִים בְּיַדְדָּ.
  - [יח] וְכַאֲשֶׁר יֹאמָרוּ אֵלֵיךְ בָּנֵי עַמְּךְ לֵאמֹר הַלוֹא תַגִּיד לְנוּ מַה אֵלָה לֹדְ.
- יט] דַבֶּר אֲלַהֶם כֹּה אָמֵר ה' אֱהִים הִגָּה אֲנִי לֹקֵחַ אֶת עֵץ יוֹסֵף אֲשֶׁר בְּיַד אֶפְרִיִם וְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָיו וְנָתַתִּי אוֹתָם עַלַיו אֵת עֵץ יִהוּדָה וַעֲשִׂיתִם לְעֵץ אֶחָד וְהֵיוּ אֵחָד בְּיַדִי.
  - [כ] וְהַיוּ הַעַצִים אֲשֵׁר תַּכְתֹב עַלִיהֵם בְּיַדְדְּ לְעִינִיהֶם.
- [כא] וְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר ה' אֱהִים הָנֵה אֲנִי לֹקָחַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְבֵּין הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הָלְכוּ שָׁם וְקבַּצְתִּי אֹתָם מָּבָּיב וְהָבָאתִי אוֹתַם אֵל אַדְמַתָם.
- [כב] וְעָשִׂיתִי אֹתָם לְגוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ בְּהָרֵי יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךּ אֶחָד יִהְיֶה לְכֵלֶם לְמֶלֶךּ וְלֹא יִהְיוּ עוֹד לִשְׁנֵּי גוֹיִם וְלֹא יֵחָצוּ עוֹד לִשְׁתֵּי מַמְלַכוֹת עוֹד.
- [כג] וְלֹא יִטַמְאוּ עוֹד בְּגִלּוּלֵיהֶם וּבְשׁקוּצֵיהֶם וּבְכֹל בְּשְׁעֵיהֶם וְהוֹשַׁעְתִּי אֹתָם מִכֹּל מוֹשְׁבֹתֵיהֶם אֲשֶׁר חָטְאוּ בָהֶם וְטָהַרְתִּי אוֹתַם וְהָיוּ לִי לִעָם וַאָּנִי אָהָרֵה לָהָם לֵאֹהִים.
  - [כד] וְעַבְדִּי דַוָד מֵלֶךְ עַלֵיהָם וְרוֹעָה אָחָד יִהְיֵה לְכַלֶּם וּבְמְשִׁפַּטִי יֵלֵכוּ וְחָקֹתַי יִשְׁמְרוּ וְעַשׁוּ אוֹתָם.
- [כה] וְיָשְׁבוּ עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְעַבְדִּי לְיַעֲקֹב אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בָה אֲבוֹתֵיכֶם וְיָשְׁבוּ עָלֶיהָ הַמָּה וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְּנֵיהֶם עַד עוֹלָם וְדָוִד עַבִּדִי נַשִּׂיא לָהֶם לִעוֹלַם.
- [שו] The word of GOD came to me :
- [70] And you, O mortal, take a stick and write on it, "Of Judah and the Israelites associated with him"; and take another stick and write on it, "Of Joseph—the stick of Ephraim—and all the House of Israel associated with him".
- Bring them close to each other, so that they become one stick, joined together in your hand.
- [7] And when any of your people ask you, "Won't you tell us what these actions of yours mean"?
- [שי] answer them, "Thus said the Sovereign GOD: I am going to take the stick of Joseph—which is in the hand of Ephraim—and of the tribes of Israel associated with him, and I will place the stick of Judah upon it and make them into one stick; they shall be joined in My hand ".
- You shall hold up before their eyes the sticks that you have inscribed,
- and you shall declare to them: Thus said the Sovereign GOD: I am going to take the Israelite people from among the nations they have gone to, and gather them from every quarter, and bring them to their own land.
- [CC] I will make them a single nation in the land, on the hills of Israel, and one king shall be king of them all. Never again shall they be two nations, and never again shall they be divided into two kingdoms.
- Nor shall they ever again defile themselves by their fetishes and their abhorrent things, and by their other transgressions. I will save them in all their settlements where they sinned, and I will purify them. Then they shall be My people, and I will be their God.

- [75] My servant David shall be king over them; there shall be one shepherd for all of them. They shall follow My rules and faithfully obey My laws.
- Thus they shall remain in the land that I gave to My servant Jacob and in which your ancestors dwelt; they and their children and their children's children shall dwell there forever, with My servant David as their prince for all time.
  - ב. <u>(פרשת בראשית):</u> וַיְהִי הֶבֶּל רֹעֵה צֹאן וְקֵיִן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה. <u>רש"י: וַיִהִי הַבְּל רֹעָה צֹאן - לְפִי שׁנְתַקלְלָה הָאַדַמַה, פֵּרִשׁ לוֹ מַעֲבוֹדַתַה.</u>

שנהרג, אומר לפניו: רבונו של עולם, איני מבקש ממד אלא חיים!

- ג. (זהר הקדוש): וּמְשִׁיחָא דָא, מִשִּׁבְטָא דְאֶפְרִים הוּא, וּמִזְּרְעָא דְיָרְבְעָם בֶּן נְבָט. (ז"ה בלק קכד)
  (מדרש רבה): לִי גִּלְעַד וְלִי מִנְשֵׁה (תהלים ס) זה משיח שעומד מבניו של מנשה. (במד"ר יד:א)
- ד. <u>(פרשת ויחי):</u> לֹא יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה וּמְחֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו. <u>(זהר הקדוש):</u> וְרָזָא דְמִלָּה - לֹא יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה, דָּא מְשִׁיחַ בֶּן דָּוָד. וּמְחוֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו, דָּא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. (בראשית רלד)
- ה. (סנהדרין צד.): בִּיקֵשׁ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּדְ הוּא לַעֲשׂוֹת חָזְקיָהוּ מָשִׁיחַ, וְסַנְחַרִיב גוֹג וּמְגוֹג. אָמְרָה מִדַּת הַדִּין לְּבְּנִי הַקֵּדוֹשׁ בָּרוּדְ הוּא לַעֲשׂוֹת חִזְקיָה בָּמָה שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת לְפָנֶידְּ, לֹא עֲשִׂיתוֹ מָשִׁיחַ, חִזְקיָה בָּיוּדְ הוּא: רְבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּמָה דָּוִד מֶלֶדְ יִשְׂרָאֵל שָׁאָמֵר כַּמָּה שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת לְפָנֶידְ, לֹא עֲשִׂיתוֹ מְשִׁיחַ, יִי שְׁעָשִׁיתִ לוֹ כָּל הַנִּסִים הַלָּלוּ, וְלֹא אָמֵר שִׁירָה לְפָנֶידְ, תַּעֲשׂוֹת אוֹתוֹ מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, וְלֹא מָשִׁיחַ בֶּן דְּוֹד. (הו"ד (ליקוטי הש"ס להאריז"ל): בִּיקֵשׁ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּדְ הוּא לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, וְלֹא מָשִׁיחַ בָּן דִּוֹר.
- ו. (זכריה יב): בּיוֹם הַהוּא יִגְדַּל הַמִּסְבֶּד בִּירוּשָׁלַיִם כְּמִסְבָּד הַדַּךְ רְמוֹן בְּבִקְעַת מְגִדוֹן.

  (סוכה נב.): הָא הָסְבִּידָא מַאִי עֲבִידְתִּיה? פְּלִיגִי בַּה רַבִּי דּוֹסָא וְרַבָּנָן. חַד אָמַר: עַל מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף שֶׁנְהֶרַג, וְחַד אָמַר: עַל יֵצֶר הָרַע שֶׁנְהֶרַג ... הָנוּ רַבָּנָן: מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד שֶׁעָתִיד לְהִגָּלוֹת בִּמְהַרָה בְּיָמִינוּ, אוֹמֵר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: שָׁאַל מִמֵּנִי דַבַּר, וְאָתַּן לַךְּ! שַׁנֵּאֵמֵר: אַנִי הַיּוֹם יִלְדְתִּיך, שָׁאַל מִמְנִי וְאָתַנְ הַוֹּיִם עַרְאָה מִשִׁיחַ בֵּן יוֹסַף שִׁאַל מִמְנִי דַבַּר, וְאָתַן לַךְּ! שַׁנָּאֵמִר: אַנִי הַיּוֹם יִלְדְתִּיך, שְׁאַל מְמֵנִי וְאָתִּוֹך בִּין שֵׁרָאָה מַשִׁיחַ בֵּן יוֹסַף
- . (ספר היכלות דרבי ישמעאל כהן גדול): וארבעים שנה קודם שיבא משיח בן דוד, ששמו: מנחם בן עמיאל, יבא נחמיה בן חושיאל איש לאפרים בן יוסף, ויעמוד בירושלם, ויתקבצו אליו כל ישראל ... ולאחר ארבעים שנה לנחמיה בן חושיאל, יעלה שידויי מלך פרס, וידקור את נחמיה בן חושיאל בירושלם, ויספדוהו כל ישראל בהספד גדול ובכי ... אחד וארבעים יום תהיה נבלתו מושלכת בשערי ירושלם, ואדם ובהמה וחיה ועופות לא יוכלו ליגע בו. ולאחר ארבעים יום, קוברו הקדוש ברוך הוא בקברות בית יהודה. (פ' לט)
- ח. (בן איש חי): וכשאומר בברכת תִּשְׁכּוֹן וְכְפֵּא דָוִד עַבְדְּדְּ מְהֵרָה בְּתוֹכָה תָּכִין, יכוין להתפלל בזה על משיח בן יוסף, שלא יהרג על ידי ארמילוס הרשע. דעל משיח בן יוסף אנחנו אומרים: וְכְפֵּא דָוִד עַבְדְּדְּ מְהַרָה בְּתוֹכָה תָּכִין, וֹכוֹר בספר הכונות. (ש"ר בשלח כ)
- ט. <u>(רמב"ם):</u> כֵּיוָן שֶׁנְּמְשֵׁח דָּוְד, זָכָה בְּכֶתֶר מַלְכוּת. וַהְבֵי הַמַּלְכוּת לוֹ, וּלְבָנִיו הַוְּכָרִים עַד עוֹלָם ... אַף עַל כִּי שֶׁלֹא זָכָה אֶלָּא לְכְשֵׁרִים, לֹא תִכָּרַת הַמְּלוּכָה מִזָּרַע דָּוְד לְעוֹלָם. הַקְּדוֹשׁ בָּרוּדְ הוּא הִבְּטִיחוֹ בְּכָדְ, שְׁנָּאֱמֵר: (תהילים פּט) אָם יַעַזְבוּ בָנָיו תּוֹרָתִי וּבְמִשְׁפָּטִי לֹא יֵלַכוּן, וּפָּקַדְתִּי בְשׁבֶט פִּשְׁעָם וּבְנְגָעִים עֲוֹנָם, וְחַסְדִּי לֹא אָפִיר מֵעְמוֹ. (הֹלכוּת מלכים א:ז)

א. (יחזקאל לז):

- [טו] וַיָהִי דַבַּר ה' אֵלַי לָאמֹר.
- נטז] וְאַתָּה בֶּן אָדָם קַח לְדְּ עֵץ אֶחָד וּכְתֹב עָלָיו לִיהוּדָה וְלְבְנֵי יִשְׂרָאֵל חֲבַרָיו וּלְקַח עֵץ אֶחָד וּכְתוֹב עָלָיו לְיוֹםף עֵץ אֶפָרִים וְכַל בֵּית יִשִׂרָאֵל חָבַרִיו.
  - [יז] וַקַרב אֹתָם אָחַד אֵל אָחַד לְדָּ לְעֵץ אַחַד וְהַיוּ לַאֲחַדִים בְּיַדְדָּ.
  - [יח] וְכַאֲשֶׁר יֹאמָרוּ אֵלֵיךְ בָּנֵי עַמְּךְ לֵאמֹר הַלוֹא תַגִּיד לְנוּ מַה אֵלָה לֹדְ.
- יט] דַבֶּר אֲלַהֶם כֹּה אָמֵר ה' אֱהִים הִגָּה אֲנִי לֹקֵחַ אֶת עֵץ יוֹסֵף אֲשֶׁר בְּיַד אֶפְרִיִם וְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָיו וְנָתַתִּי אוֹתָם עַלַיו אֵת עֵץ יִהוּדָה וַעֲשִׂיתִם לְעֵץ אֶחָד וְהֵיוּ אֵחָד בְּיַדִי.
  - [כ] וְהַיוּ הַעַצִים אֲשֵׁר תַּכְתֹב עַלִיהֵם בְּיַדְדְּ לְעֵינִיהֶם.
- [כא] וְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר ה' אֱהִים הָנֵה אֲנִי לֹקָחַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְבֵּין הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הָלְכוּ שָׁם וְקבַּצְתִּי אֹתָם מָּבָּיב וְהָבָאתִי אוֹתַם אֵל אַדְמַתָם.
- [כב] וְעָשִׂיתִי אֹתָם לְגוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ בְּהָרֵי יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךּ אֶחָד יִהְיֶה לְכֵלֶם לְמֶלֶךּ וְלֹא יִהְיוּ עוֹד לִשְׁנֵּי גוֹיִם וְלֹא יֵחָצוּ עוֹד לִשְׁתֵּי מַמְלַכוֹת עוֹד.
- [כג] וְלֹא יִטַמְאוּ עוֹד בְּגִלּוּלֵיהֶם וּבְשׁקוּצֵיהֶם וּבְכֹל בְּשְׁעֵיהֶם וְהוֹשַׁעְתִּי אֹתָם מִכֹּל מוֹשְׁבֹתֵיהֶם אֲשֶׁר חָטְאוּ בָהֶם וְטָהַרְתִּי אוֹתַם וְהָיוּ לִי לִעָם וַאָּנִי אָהָרֵה לָהָם לֵאֹהִים.
  - [כד] וְעַבְדִּי דַוָד מֵלֶךְ עַלֵיהָם וְרוֹעָה אָחָד יִהְיֵה לְכַלֶּם וּבְמְשִׁפַּטִי יֵלֵכוּ וְחָקֹתַי יִשְׁמְרוּ וְעַשׁוּ אוֹתָם.
- [כה] וְיָשְׁבוּ עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְעַבְדִּי לְיַעֲקֹב אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בָה אֲבוֹתֵיכֶם וְיָשְׁבוּ עָלֶיהָ הַמָּה וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְּנֵיהֶם עַד עוֹלָם וְדָוִד עַבִּדִי נַשִּׂיא לָהֶם לִעוֹלַם.
- [שו] The word of GOD came to me :
- [70] And you, O mortal, take a stick and write on it, "Of Judah and the Israelites associated with him"; and take another stick and write on it, "Of Joseph—the stick of Ephraim—and all the House of Israel associated with him".
- Bring them close to each other, so that they become one stick, joined together in your hand.
- [7] And when any of your people ask you, "Won't you tell us what these actions of yours mean"?
- [שי] answer them, "Thus said the Sovereign GOD: I am going to take the stick of Joseph—which is in the hand of Ephraim—and of the tribes of Israel associated with him, and I will place the stick of Judah upon it and make them into one stick; they shall be joined in My hand ".
- You shall hold up before their eyes the sticks that you have inscribed,
- and you shall declare to them: Thus said the Sovereign GOD: I am going to take the Israelite people from among the nations they have gone to, and gather them from every quarter, and bring them to their own land.
- [CC] I will make them a single nation in the land, on the hills of Israel, and one king shall be king of them all. Never again shall they be two nations, and never again shall they be divided into two kingdoms.
- Nor shall they ever again defile themselves by their fetishes and their abhorrent things, and by their other transgressions. I will save them in all their settlements where they sinned, and I will purify them. Then they shall be My people, and I will be their God.

- [75] My servant David shall be king over them; there shall be one shepherd for all of them. They shall follow My rules and faithfully obey My laws.
- Thus they shall remain in the land that I gave to My servant Jacob and in which your ancestors dwelt; they and their children and their children's children shall dwell there forever, with My servant David as their prince for all time.
  - ב. <u>(פרשת בראשית):</u> וַיְהִי הֶבֶּל רֹעֵה צֹאן וְקֵיִן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה. <u>רש"י: וַיִהִי הַבְּל רֹעָה צֹאן - לְפִי שׁנְתַקלְלָה הָאַדַמַה, פֵּרִשׁ לוֹ מַעֲבוֹדַתַה.</u>

שנהרג, אומר לפניו: רבונו של עולם, איני מבקש ממד אלא חיים!

- ג. (זהר הקדוש): וּמְשִׁיחָא דָא, מִשִּׁבְטָא דְאֶפְרִים הוּא, וּמִזְּרְעָא דְיָרְבְעָם בֶּן נְבָט. (ז"ה בלק קכד)
  (מדרש רבה): לִי גִּלְעַד וְלִי מִנְשֵׁה (תהלים ס) זה משיח שעומד מבניו של מנשה. (במד"ר יד:א)
- ד. <u>(פרשת ויחי):</u> לֹא יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה וּמְחֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו. <u>(זהר הקדוש):</u> וְרָזָא דְמִלָּה - לֹא יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה, דָּא מְשִׁיחַ בֶּן דָּוָד. וּמְחוֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו, דָּא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. (בראשית רלד)
- ה. (סנהדרין צד.): בִּיקֵשׁ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּדְ הוּא לַעֲשׂוֹת חָזְקיָהוּ מָשִׁיחַ, וְסַנְחַרִיב גוֹג וּמְגוֹג. אָמְרָה מִדַּת הַדִּין לְּבְּנִי הַקֵּדוֹשׁ בָּרוּדְ הוּא לַעֲשׂוֹת חִזְקיָה בָּמָה שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת לְפָנֶידְּ, לֹא עֲשִׂיתוֹ מָשִׁיחַ, חִזְקיָה בָּיוּדְ הוּא: רְבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּמָה דָּוִד מֶלֶדְ יִשְׂרָאֵל שָׁאָמֵר כַּמָּה שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת לְפָנֶידְ, לֹא עֲשִׂיתוֹ מְשִׁיחַ, יִי שְׁעָשִׁיתִ לוֹ כָּל הַנִּסִים הַלָּלוּ, וְלֹא אָמֵר שִׁירָה לְפָנֶידְ, תַּעֲשׂוֹת אוֹתוֹ מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, וְלֹא מָשִׁיחַ בֶּן דְּוֹד. (הו"ד (ליקוטי הש"ס להאריז"ל): בִּיקֵשׁ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּדְ הוּא לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, וְלֹא מָשִׁיחַ בָּן דִּוֹר.
- ו. (זכריה יב): בּיוֹם הַהוּא יִגְדַּל הַמִּסְבֶּד בִּירוּשָׁלַיִם כְּמִסְבָּד הַדַּךְ רְמוֹן בְּבִקְעַת מְגִדוֹן.

  (סוכה נב.): הָא הָסְבִּידָא מַאִי עֲבִידְתִּיה? פְּלִיגִי בַּה רַבִּי דּוֹסָא וְרַבָּנָן. חַד אָמַר: עַל מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף שֶׁנְהֶרַג, וְחַד אָמַר: עַל יֵצֶר הָרַע שֶׁנְהֶרַג ... הָנוּ רַבָּנָן: מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד שֶׁעָתִיד לְהִגָּלוֹת בִּמְהַרָה בְּיָמִינוּ, אוֹמֵר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: שָׁאַל מִמֵּנִי דַבַּר, וְאָתַּן לַךְּ! שַׁנֵּאֵמֵר: אַנִי הַיּוֹם יִלְדְתִּיך, שָׁאַל מִמְנִי וְאָתַנְ הַוֹּיִם עַרְאָה מִשִׁיחַ בֵּן יוֹסַף שִׁאַל מִמְנִי דַבַּר, וְאָתַן לַךְּ! שַׁנָּאֵמִר: אַנִי הַיּוֹם יִלְדְתִּיך, שְׁאַל מְמֵנִי וְאָתִּוֹך בִּין שֵׁרָאָה מַשִׁיחַ בֵּן יוֹסַף
- . (ספר היכלות דרבי ישמעאל כהן גדול): וארבעים שנה קודם שיבא משיח בן דוד, ששמו: מנחם בן עמיאל, יבא נחמיה בן חושיאל איש לאפרים בן יוסף, ויעמוד בירושלם, ויתקבצו אליו כל ישראל ... ולאחר ארבעים שנה לנחמיה בן חושיאל, יעלה שידויי מלך פרס, וידקור את נחמיה בן חושיאל בירושלם, ויספדוהו כל ישראל בהספד גדול ובכי ... אחד וארבעים יום תהיה נבלתו מושלכת בשערי ירושלם, ואדם ובהמה וחיה ועופות לא יוכלו ליגע בו. ולאחר ארבעים יום, קוברו הקדוש ברוך הוא בקברות בית יהודה. (פ' לט)
- ח. (בן איש חי): וכשאומר בברכת תִּשְׁכּוֹן וְכְפֵּא דָוִד עַבְדְּדְּ מְהֵרָה בְּתוֹכָה תָּכִין, יכוין להתפלל בזה על משיח בן יוסף, שלא יהרג על ידי ארמילוס הרשע. דעל משיח בן יוסף אנחנו אומרים: וְכְפֵּא דָוִד עַבְדְּדְּ מְהַרָה בְּתוֹכָה תָּכִין, וֹכוֹר בספר הכונות. (ש"ר בשלח כ)
- ט. <u>(רמב"ם):</u> כֵּיוָן שֶׁנְּמְשֵׁח דָּוְד, זָכָה בְּכֶתֶר מַלְכוּת. וַהְבֵי הַמַּלְכוּת לוֹ, וּלְבָנִיו הַוְּכָרִים עַד עוֹלָם ... אַף עַל כִּי שֶׁלֹא זָכָה אֶלָּא לְכְשֵׁרִים, לֹא תִכָּרַת הַמְּלוּכָה מִזָּרַע דָּוְד לְעוֹלָם. הַקְּדוֹשׁ בָּרוּדְ הוּא הִבְּטִיחוֹ בְּכָדְ, שְׁנָּאֱמֵר: (תהילים פּט) אָם יַעַזְבוּ בָנָיו תּוֹרָתִי וּבְמִשְׁפָּטִי לֹא יֵלַכוּן, וּפָּקַדְתִּי בְשׁבֶט פִּשְׁעָם וּבְנְגָעִים עֲוֹנָם, וְחַסְדִּי לֹא אָפִיר מֵעְמוֹ. (הֹלכוּת מלכים א:ז)

- א. (מדרש): הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס מה ראה? ראה ארונו של יוסף יורד לים. אמר הקדוש ברוך הוא: ינוס הים מפני (מדרש): הַיָּם רָאָה וַיַּנַס וַיֵּצֵא הַחוּצַה, אף הים יהיה נס מפניו. (שוכר טוב)
- ב. (תלמוד ירושלמי): שבעה בנים היו לה לקמחית, וכולן שימשו בכהונה גדולה. שלחו חכמים ואמרו לה: מה מעשין טובים יש בידך? אמרה להן: יבא עלי אם ראו קורות ביתי שערות ראשי ואימרת חלוקי מימי. אמרון: כל קימחיא קמח, וקמחא דקמחית סולת. (יומא ה)
- ג. (מגילה י:): אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן כל כלה שהיא צנועה בבית חמיה זוכה ויוצאין ממנה מלכים ונביאים. מנלן? מתמר, דכתיב: וַיִּרְאֶהְ יְהוּדָה וַיַּחְשְׁבֶהְ לְזוֹנְה כִּי כִּסְּתָה פְּנֶיהָ. משום דכסתה פניה ויחשבה לזונה? אלא משום דכסתה פניה בבית חמיה, ולא הוה ידע לה.
- ד. (סוטה יג.): תנו רבנן בא וראה כמה חביבות מצות על משה רבינו. שכל ישראל כולן נתעסקו בביזה, והוא נתעסק במצות, שנאמר: חֲכַם לֶב יָקַח מִצְוֹת.
- ה. <u>(פרשת בלק):</u> וַיִּשָּׂא בִּלְעָם אֶת עֵינְיו וַיַּרְא אֶת יִשְּׂרָאֵל שֹׁכֵן לִשְׁבָטָיו וַתְּהִי עָלָיו רוּחַ אֱהִים. <u>רש"י:</u> שֹׁכֵן לִשְׁבָטָיו - ראה שאין פתחיהם מכוונין זה כנגד זה שלא יציץ לתוך אהל חבירו. וַתְּהִי עָלָיו רוּחַ אֵׂהִים - עלה בלבו שלא יקללם.
  - ו. (פרשת בלק): וְעַתָּה הִנְנִי הוֹלֵךְ לְעַמִּי לְכָה אִיעָצְךְּ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָעָם הַזֶּה לְעַמְּךְ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. רש"י: לְכַה אִיעַצִּךְּ - ומה היא העצה? אהיהם של אלו שונה זמה הוא.

א. (פרשת שמות):

וָאֵלֶה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאָים מִצְרָיְמָה אֵת יַעֲלֶב אָישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ:

These are the names of the sons of Israel who came to Egypt with Jacob, each coming with his household:

ב. (פרשת שמות):

וַכַאַשׁר יִעַנָּוּ אֹתוֹ כֵּן יִרבָה וְכֵן יִפְּרִץ וַיַּלֶּצוּ מִכְּנִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

But the more they were oppressed, the more they increased and spread out, so that the [Egyptians] came to dread the Israelites.

ג. (פרשת ואתחנן):

:וְאֶתְכֶבוֹ לַקְח ה' נִיּוֹצָא אֶתְכֶב מְכִּוּר הַבּּרְזֵל מְמִצְרֵיִם לְהְיָוֹת לֶוֹ לְעֵב נַחֲלֵה כּיָוֹם הַזֶּה but you GOD took and brought out of Egypt, that iron blast furnace, to be GOD's very own people, as is now the case.

ד. (מדרש):

והמים להם חומה [י"ד, כ"ב] שירד סמאל ואמר לפניו רבש"ע לא עבדו ישראל עבודה זרה במצרים ואתה עושה להם נסים, והיה משמיע קולו לשר של ים ונתמלא עליהם חמה ובקש לטבען, מיד השיב לו הקדוש ברוך הוא שוטה שבעולם וכי לדעתם עבדוה והלא לא עבדוה אלא מתוך שעבוד ומתוך טרוף דעת ואתה דן שוגג כמזיד ואונס כרצון, כיון ששמע שר של ים אותה חמה שנתמלא על ישראל החזירה על מצרים שנאמר וישובו המים [י"ד, כ"ו] ששבו מישראל על מצרים.